

RENOWACJA ŚW. POSTACI

Kodeks Prawa Kanonicznego w kan. 1272, postanawia: „Hostie konsekrowane, zarówno do komunikowania wiernych, jak i wystawienia Najśw. Sakramentu, winny być świeże i często odnawiane, żeby uniknąć niebezpieczeństwa zepsucia; gdyby w tej sprawie ordynariusz miejscowy wydał jakieś wskazówki, należy ich pilnie przestrzegać“.

Chodzi więc w powyższym kanonie o to, aby przechowywane w tabernakulum komunikanty i Hostia do publicznego wystawienia, nie uległy zepsuciu.

Prawo kanoniczne nie określa jednak bliżej czasu renowacji Najśw. Sakramentu, polecając tylko ogólnie czynić to często.

Podobnie i Rytuał Rzymski¹⁾ nie precyzuje dokładniej czasu renowacji, używając znanego już nam z Kodeksu terminu: *fre-quenter*, często.

Św. Kongregacja dla Sakramentów, w Instrukcji z dnia 26 marca 1929 r. przypomina o tym, ażeby do konsekracji używać hostii, tylko świeżo wypieczonych, oraz poleca częste odnawianie św. Postaci, przechowywanych w tabernakulum²⁾. Nie spotykamy jednak i tutaj bliższych danych co do częstości renowacji.

Nasuwa się więc pytanie, jak należy rozumieć wyżej przytoczone postanowienie kodeksowe, że konsekrowane Postacie: „winny być świeże i często odnawiane“.

Według rubryk ceremoniału Biskupiego³⁾ hostie mają być zmieniane co tydzień.

Na cotygodniową renowację Najśw. Sakramentu wskazuje także stara praktyka Kościoła⁴⁾, oraz postanowienia dawnych synodów⁵⁾.

¹⁾ Rit. Rom., tit. IV, c. I, n. 7.

²⁾ AAS, 21 (1929), 631.

³⁾ Caeremoniale Episcoporum, l. I, c. VI, n. 2.

⁴⁾ Martene, De antiquis Ecclesiae ritibus, Antverpiae 1763, l. I, c. VI, n. 2.

⁵⁾ Concilium Ausannum, a. 994; Mansi, Sacrorum conciliorum

Po tej linii idą także wypowiedzi papieży. I tak np. papież Klemens VIII, konstytucją „Sanctissimus“, dnia 31 sierpnia 1595 r., nakazał renowację. „...singulis octo, vel saltem quindecim diebus“⁶⁾. Także papież Benedykt XIV, w konstytucji „Etsi pastoralis“, z dnia 26 maja 1742 r., wspomina również o renowacji raz w tygodniu lub najwyżej co 15 dni; tylko wyjątkowo i dla ważnych powodów, gdy zachodzi słuszna przyczyna, możnaby przedłużyć do miesiąca, jeżeli nie ma niebezpieczeństwa zepsucia Postaci.

Św. Kongregacja Obrzędów 16 grudnia 1826 r.⁸⁾, orzekła, że niedopuszczalny jest zwyczaj konsekrowania hostii wypieczonych przed trzema miesiącami w porze zimowej, a przed 6 miesiącami w lecie. Ta sama Kongregacja na przedstawione jej pytanie, czy można zachowywać zwyczaj odnawiania św. Postaci raz lub dwa w miesiącu, odpowiedziała 12 września 1884 r.⁹⁾, że należy zachowywać przepis Ceremoniału Biskupiego, a więc zaleciła renowację tygodniową. W związku z tym nie ma zgodności wśród autorów, czy *Caeremoniale Episcoporum* w tym wypadku jest obowiązującym prawem. Ogólnie przyjmuje się, że w zasadzie należy się trzymać rubryki Ceremoniału Biskupiego, do którego odsyła św. Kongregacja Obrzędów i jest polecenia godnym odnawianie Najśw. Sakramentu co tydzień. Z drugiej jednak strony panuje prawie powszechne zdanie, że przepis ten nie obowiązuje *sub gravi* i wystarczy renowacja co 15 dni, dwa razy w miesiącu¹⁰⁾.

W związku z tym słusznie zauważa Regatillo¹¹⁾, że nie można tutaj ustalić jakiejś stałej i niezmiennej zasady, albowiem zależy to także od różnych miejscowych warunków, oraz od czasu wypieku hostii. Stąd przytacza on zdanie kard. Gennariego: „Inter confectionem hostiae et eius sumptionem non plus mense intercedat“. Zgodnie z tym, jeżeli do konsekracji użyto hostii wypieczonych przed 10 dniami, renowacji nie należy przeciągać ponad 20 dni.

nova et amplissima collectio, t. 19, kol. 101; — Synod prowincjonalny z Bourges (1031). Por. Hefele, Conciliengeschichte, t. 4, s. 691.

⁶⁾ Gasparri, Cod. Juris Can. Fontes, Romae 1923, I, n. 179.

⁷⁾ Tamże, I, n. 328.

⁸⁾ D. 2650.

⁹⁾ D. 3621.

¹⁰⁾ Por. Prümmer, Manuale Theologiae Moralis, Freiburg im Br. 1936, III, n. 171.

¹¹⁾ Regatillo E., Institutiones Juris Canonici, Sal Terrae 1951, II, n. 120.

Za hostie świeże, uważa się powszechnie, takie hostie, które zostały wypieczone nie dawniej niż przed 20 dniami.

W żadnym zaś wypadku nie wolno używać do konsekracji hostii sporządzonych przed dwoma lub trzema miesiącami¹²⁾.

Według opinii Vermeerscha¹³⁾ konsekracja hostii wypieczonych przed 6 tygodniami jest niegodziwa.

Poza tym częstość renowacji Najśw. Sakramentu zależy, jak wspomnieliśmy powyżej, nie tylko od czasu wypieku hostii, ale od warunków miejscowych jak np. pory roku, wilgoci, ciepła, budowy kościoła i tabernakulum. Wiadomą jest bowiem rzeczą, że psucie się postaci chleba powoduje bardzo łatwo wilgoć, która przy sprzyjających warunkach temperatury przyczynia się do rozwoju bakterii i innych drobnoustrojów. Dlatego też im wilgotniejsze jest położenie, materiał, z którego zbudowany jest kościół i tabernakulum, tym większe jest niebezpieczeństwo psucia się św. Postaci, a stąd i częstsza winna być renowacja Najśw. Sakramentu. By uniknąć niebezpieczeństwa zepsucia, należy używać do sporządzania hostii, czystej mąki pszennej, najlepszego gatunku, nie za starej, oraz brać do konsekracji tylko hostie dobrze wypieczone. Ważną tu także jest rzeczą by przechowywać je, także przed użyciem, w suchym miejscu i nie gromadzić bez potrzeby dużych ilości.

Ordynariusze miejsca mogą wydać jeszcze inne, bardziej szczegółowe instrukcje co do czasu renowacji konsekrowanych Postaci, wypiekania i przechowywania hostii przeznaczonych do konsekracji. Do zachowania tych przepisów ordynariusza miejscowego obowiązane są także zakony kleryckie wyjęte¹⁴⁾.

Wreszcie na zakończenie można jeszcze wspomnieć o tym, że Postacie konsekrowane, całkowicie zepsute należy spalić i popiół razem z wodą użytą do puryfikacji puszki, w której były przechowywane, wlać do piscyny. Postacie częściowo nadpsute można spożyć, jeżeli nie wywołuje to odrazy, a w przeciwnym razie przechowywać je w puszcze czy innym naczyniu czystym, aż do całkowitego zepsucia, a następnie spalić i postąpić dalej, jak powyżej, w pierwszym wypadku¹⁵⁾.

Kraków

Ks. TADEUSZ SZWAGRZYK

¹²⁾ S. Congr. de Sacramentis, 17. XII. 1918. (AAS, 11 (1919) 8).

¹³⁾ Periodica, vol. X, 59—60.

¹⁴⁾ Por. Vermeersch-Creusen, Epitome Iuris Canonici, Romae 1940, II, n. 597.

¹⁵⁾ Regatillo, l. c., n. 120.